

Årsmöte
22 april
Välkommen!

AKTER- SPEGELN

Nr 26, mars 2021

Nu har solen kommit åter, vi ser framåt och hoppas på bättre tider. Vissa har kanske fått en eller två sprutor, många väntar på sin första.

Vi sa i vår styrelse under hösten 2020 att vi ska se 2021 som "ett vanligt år". Nu vet vi att det inte blir så. Båtmässan skulle precis ha varit avslutat och en lycklig vinnare skulle ha fått sin segeleka, så blev det inte.

Vi planerar nu ihop med Tjörns kommun, Företagarna och Södra Bohusläns Turism att ordna en

Träbåtsträff i Skärhamn den 9-11 juli. Vi vill verkligen göra det men enligt gällande regelverk får vi inte, något måste ändras.

Men, nu ser vi framåt, i din hand har du den 26:e upplaga av Akterspegeln, nu på 8 sidor med mycket att läsa och titta på. Mycket nöje!

Livet ska levas i fem knop
Anders Lidqvist, Mars 2021

INBJUDAN TILL TRÄBÅTSTRÄFF I SKÄRHAMN 2021

Väst kustens Träbåtsförening planerar ihop med Skärhamns Företagarförening, Tjörns kommun och Södra Bohusläns Turism att arrangera en Träbåtshelg med Träbåtsträff helgen den 9-11 juli 2021. Vår ambition är att det ska bli ett säkert arrangemang på alla sätt, inte minst med tanke på den pandemi som vi alla levat i och lever ihop med.

Som det ser ut nu kommer det att bli ett arrangemang utan knallar, foodtrucks och annat som tillhör de festivaler vi tidigare har arrangerat. För oss träbåtsägare blir det en träff vid bryggorna, säkert och distanserat umgänge med besökare på bryggor och båtar emellan.

Intresseanmälan till Träbåtsträffen öppnade den 21 februari klockan 00.00.

Vi får inte enligt gällande pandemiregler inte bjuda in till ett evenemang, därför ser vi detta som en

ren intresseanmälan att ni vill vara med om vi kan arrangera denna träff.

Vi bevakar kontinuerligt regelverket och kommer att så snart det möjliggörs återkomma med en inbjudan att medverka på Träbåtsträff.

Alla båtägare antas ta fullt och eget ansvar kring båt och besättning i enlighet med gällande bestämmelser.

Andra träffar under sommaren:

"Jöllevegga" onsdag - söndag vecka 30, vilket blir 28 juli -1 augusti.

Det finns en grupp på Facebook som heter **Jöllevegga V30**, där vi skriver lite mer specifik information och lägger ut bilder etc. Den är offentlig så det är bara att gå med!

Träbåtsträffen i Uddevalla, i augusti. Mer info kommer senare.

Vi hoppas på en liknande syn i sommar!

Joker, C G Pettersson, byggd 1930, ägare Roland Caspersson från Billdal.

TRÄBÅTSELG I UDDEVALLA 2020

Under sista helgen i augusti samlades 16 träbåtar inne i Uddevallas gästhamn, detta var andra gången i rad och vi hoppas det kan bli ett återkommande arrangemang som ligger i den senare delen av säsongen.

Förra året var vi ca 12 båtar, den här gången några fler och det hade troligen varit ännu fler med bättre väderprognos och mindre pandemi.

Mannen bakom detta arrangemang är Jai Kallin, skepparen på Styrbjörn, han har god hand med myndigheterna som vänligen låter oss ligga i gästhamnen kostnadsfritt.

Det hela började på fredag, då vi kom i små eskadrar från söder och väster, vi var en grupp om åtta båtar som möttes under Uddevallabron och sen gick vi på led in i Bäveån för förtöjning.

Väl framme började den aktivitets- och arrangemangsfria träffen, vi gjorde alltså inget annat än att prata båtar, strunt och annat. Och givetvis svara på frågor från Uddevallaborna vilka mycket pandemimässigt promenerade längs bryggan väl distanserade. Fredagen innehöll skurar, lördagen var bättre men något grå, söndagen var mycket fin med sol, värme och ingen vind, båtarna gick hemåt på en stilla och blank Byfjord.

Några dagar senare kom vi med i den lokala tidningen Bohuslänningen, som skrev om oss.

Tack alla för en trevlig helg, vi gör om det 2021!

Anders Lidqvist, september 2020

Träff med träbåt lockar till gemenskap

Uddevalla • Helgens ostadiga väder hindrade inte träbåtsentusiaster att lägga till i Uddevalla gästhamn med sina välpolerade båtar. Kultur och gemenskap blev dagarnas nyckelord. – Träbåtar har en själ, det har inte plastbåtar, säger båtägaren Daniel Vedö.

Jakt med tändkulemotor, ägare "Steffi", jakten är numera hemmahörande i Kungsbacka.

Snipan Petra, byggd 1969 i mahogny på Tivedens varv. Ägare sedan 2015, Daniel Vedö, som även deltog i bygget 1969.

Gillan, byggd 1947 av Bengt Plym, Neglingevarvet. Ägare Peter Szamer, Uddevalla.

Värden, Jai Kallin, under intervju med reportern från Bohuslänningen.

THE OHLSON PROJECT

Väst kustens Träbåtsförening stödjer The Ohlson Project genom att ansöka och stödja etapp 3.

Syftet för projektet är att:

Att bevara, vårda, sprida kunskap och inspiration om vårt svenska maritima arv genom att synliggöra båtkonstruktörerna Einar och Carl-Eric Ohlsons design, varvens båtbyggarkompetens samt belysa båtarnas internationella framgångar. Målet är att göra en dokumentärfilm som produceras i etapper.

Se resultatet av Etapp 3 i denna fina film om träbåtsbygge när det är som finast

Mer information om TOP, The Ohlson Project, på <http://ohlsonyachts.com/>

ÖPPET VARV 2020

I augusti var Väst kustens Träbåtsförening närvarande på Öppet Varv i Ellös. Detta märkliga år med en obemannad monter. Torsdagen den 20 augusti etablerade Torbjörn Andreasson, Tommy Andersson och Anders Lidqvist, montern i Riggverkstaden där vi brukar vara. I år kamperade vi ihop med PRO Morlanda, Orust Kommun samt med Vindöklubben.

På utsidan stod Lottekan i all sin prakt, detta med en uppmaning att bidra till vår förening via ett swishnummer och för var 25:e krona får du en lott på ekan.

Efter avslutat Öppet Varv den 25 augusti noterade vi att 2000 kronor hade kommit in på swishkontot, det betyder att vi sålde 80 lotter utan att vara närvarande.

Vi fick som tidigare år disponera varvets riggverkstad med den skillnaden att vi inte hade några modellbyggare på plats utan istället fick möjlighet att ta en lång arbetsbänk i anspråk för modeller och en hel del bilder som visar Orust som båtbyggareland, åt varvsdokumentationen, den senare denna gång uppdaterad med bilder från den nya boken om Christoph Rassy. Vi gjorde ett besök under lördagen för att kontrollera att allt fungerade. Sammantaget blev det ett rätt tilltalade sätt att presentera vår verksamhet.

Intresset var under helgen stort och vi fick trots allt även många besökare och frågor om vår verksamhet. Många tycks uppskatta det vi gör och kan synas och visa att vi lever trots bistra tider. Även arrangören var mycket nöjd med vår närvaro

JESSICAS DANSKA RESA

Den lilla röda Clion skuttade av färjan från Göteborg till Fredrikshamn, i en tillfällig lättnad från reserestriktionerna i september månad. Både bilen och de tillhörande två människorna, tillika båtnördar, var på sin första bilsemester tillsammans. Resan var planerad in i minsta detalj med noll tid för utsvävningar i schemat. Via fiskebyarna Hirtshals och Hanstholm följde vi västkusten till Hvide Sande. Här fick vi göra handbromssladd i en rondell då vi av en slump fann Fiskeriets hus, som var ett jättefint museum om fisket, skutor, hamnen, sjöräddning m.m. Stort och fint, med många berättelser att läsa, väl värt besöket. När dagen åter grydde begav vi oss till Esbjergs Fiske och sjöfartsmuseum. Även detta ett jättefint stort museum med uppbyggda miljöer med båtar och utrustning både ute och inne. Stor avdelning även om offshoreindustrin i Danmark med beskrivande modeller och berättelser om hur det fungerar. Även en utomhusdel som visar hur det går till på ett gammaldags varv m.m. Mycket intressant!

Härifrån Esbjerg gick det sedan en färja över till Fanö, där vi läst att det fanns lite sjöfartshistoria att botanisera i. Vi hittade Fanö skibsfart museum i Nordby på norra sidan av ön, där det fanns väldigt många fotografier och texter om storhetstiden på Fanö. Under slutet av 1800-talet fanns här den största skeppsflottan av skutor i Danmark näst efter Köpenhamn! På Fanö görs även en fantastiskt god rom - Fanö skeppsrom som vi fick prova.

Vi och bilen åker därefter nöjt vidare österut till Fyn, närmare bestämt till Svendborg, där "Danmarks museum för Lystsejlad" finns, på en ö mitt i stan

som heter Fredriksö. Här fanns det många träbåtar och även båtar under restauration i hallen. Gamla båtmotorer, flytvästar, segelbåtar, en ångslup, en postbåt med mera. Riktigt fina båtar med historia finns att beskåda här, han som har hand om museet är mycket trevlig. Strax utanför museet finns bryggan med stort B - Sejlskipsbroen, som ligger granne med färjeläget till Aerö. Här trängs kulturbåtarna och det är ett nöje att få strosa runt här och läsa om alla båtarna. Vi glömmar nästan bort tiden, men vi får slita oss för att hinna med färjan till Aerö, för att gå på Marstals sjöfartsmuseum. Detta är ett väldigt stort museum i flera våningar och i olika hus. Här finns bland annat en fiskebåt som man kan gå in i, uppbyggt med gammal Decca, motorljud, man kan gå ner i skansen, se ut över havet i styrhytten, precis som att vara

ombord på fisket på riktigt. Marstals sjöfartsmuseum och ön Aerö är verkligen något i särklass, och i Marstals hamn finns också många träbåtar och kulturbåtar att se på, det är en mysig ö med mycket historia.

Slutligen bilar vi från Svendborg upp till Grenå och besöker båtskroten Grenå Fornäs ship recycling. Här fyndar vi många maritima prylar, det finns drivor med saker till ALLT som har med båtar att göra. Ett paradiset om man gillar gamla prylar, även om det inte är helt lätt att hitta en levande människa som kan ta betalt av oss. Till sist går vi in på kontoret och frågar om vi kan få betala för grejerna... Sammanfattningsvis är Danmark verkligen ett land med väldokumenterad marin historia och många museum om man vet var man ska leta!

Jessica Andersson

UTBILDNINGSREDERIET: SKEPPSHANDEL, UTBILNINGSREDERI OCH MARINSKROT

På Ringön i Göteborg finns denna verksamhet, som skrotar båtar, säljer båtdelar och som hjälper människor. Läs mer på deras hemsida www.utbildningsrederi.se.

Ni har kanske träffat på dem på Träbåtsfestivalen eller Båtmässan där de ofta är med. Hur som helst, dom ska flytta till större lokaler på Ringön och detta ger oss möjligheter.

1. Vi kanske kan erbjuda inomhusplatser att förvara sin träbåt
2. Vi kanske kan erbjuda modellbåtsbyggarkurser där
3. Vi avser att starta en båtrenoveringsutbildning

För den senare övningen behöver vi en båtsnickare som kan leda arbetet, vi tänker oss kvälls eller helgdagar, en grupp om 8-10 personer som under en persons ledning kan få inblick i hur en träbåt renoveras på bästa sätt. Vår plan är att sätta igång denna kurs hösten 2021.

Är du den eller känner du någon som skulle vilja vara del av detta, tveka inte att kontakta oss, ring Tommy Andersson på 0725-10 34 57 eller Anders Lidqvist på 0708 80 03 46.

EFTERHANDSMONTERING

Föreställ er armar, huvud och överkropp inne bland kökslådorna.

Minne, mitt praktprojekt, växte fram på ett ganska organiskt sätt. Jag följde i stora drag den design jag själv hade gjort och ändrade efterhand som nya problem uppstod eller att jag tyckte att så var ju förstås bättre att göra. Exempelvis sade vännen Anders Böris att en båt av denna dignitet kan inte styras från en liten undanskymd hörna utan här måste man i mittlinjen och känna fartyget kring sig. Detta ledde till att jag avvek från ritningen och att jag numera står och styr ganska nära mitten av båten. Anders gamle kompanjon Björn tyckte "när du ändå är nere på bottenvåningen får du se till att det går att komma in i duschen därifrån" vilket ledde till eliminering av en tänkt separat nedgång till denna. Listan på enkla och (sedda i backspegeln) självklara ändringar kan göras lång.

En av mina mer sangviniska planeringsunderlåtelser var att inte ordentligt ha planerat för dragnings- eller elledningar, vattenslangar, reglagekablar mm. Som vanligt förlitade jag mig på att det löser sig så småningom. Inte nog med detta, jag anskaffade en handbok i elinstallationer till sjöss och tänkte att får väl lära mig detta när jag kommer dit. Mats Snickare hade synpunkter på detta förhållningssätt och frågade en gång hur jag kunde ge mig på ett projekt i denna storleksklass när jag inte kunde nåt av det som behövdes. Jag är ju

pensionär med gott om tid så jag lär mig efterhand, svarade jag.

När jag närmade mig elen visade det sig dock att ovan nämnde Anders, som är känd i vida kretsar för sin närmast geniala förmåga att finna förklaringar även till de mest obegripliga elfenomen, hade lite tid över. Jag bad honom hjälpa mig. Det visade sig att vi hade gott om jobb för oss båda hela vintersäsongen innan sjösättningen och Anders medverkan tidigare lade denna med

minst ett år. Han designade och installerade hela elsystemet. Dessutom skruvade han fast allt annat mekaniskt när han ändå passerade, t ex reglage, hydraulslangar, gasledning, varmvattenberedare, toaletter, bränsleledningar osv

"Jag ser att du inte planerat nånting om hur detta ska vara", sa han när vi började. "Det är en fördel så kan vi göra det som jag vill". En värmande och lysande ursäkt för min försummelse. Jag fick ägna en stor del av säsongen åt att i diverse obekväma ställningar såga hål genom skotten och försöka undvika att samtidigt perforera en väl inbyggd septi- eller bränsletank. Anders demonstrerade otaliga gånger att efterhandsmontering kräver mer än ett skarpt intellekt. Även en total avsaknad av cellskräck oeh en synnerligen smärt och smidig kroppsbyggnad är helt nödvändig.

När sjösättningen väl var överstånden trodde jag att denna krypande tid var över. Men nyligen krävde hustrun att det installerades ett värmesystem. Detta hade jag avfärdat som totalt onödigt och något för veklingar. Förvissad om att få Anders stöd för denna hållning ringde jag upp och frågade menande "hur ofta använder ni egentligen värmen i er båt?". "I stort sett varje kväll" svarade han till min fasa. "Jätteskönt att få lite värme i lakanen innan man ska lägga sig." Tyvärr hade jag högtalaren på och efter det fanns det ingen väg tillbaka. I skrivande stund pågår nya krypövningar och nya hål sågas i skott och durkar.

Pannlampa är outhärlig. Var har den varit i mitt tidigare liv?

Det fatala felet att involvera sin hustru direkt i beslutsfattandet utan föregående beredning i enrum påminner mig om en annan händelse, inte båtrelaterad men väl beslutsrelaterad. Jag hjälpte min son David att lasta klinker till hans köksgolv. När vi höll på med detta kom en annan kund i byggvaruhuset fram till mig och ställde den lätt överraskande frågan: "jag ska ha ha 10 kvadratmeter av dom här skivorna och jag vet f-n inte hur många jag ska ta". Eftersom skivorna var 1,4x0,7 m kunde jag omgående svara att han behöver 10 st. Han såg misstänksam ut efter denna blixtrande huvudräkning men hämtade sig snabbt och började konversera David. "Jaså du ska lägga klinker i köket. Har du barn? Då lägger du väl värmeslingor? Inte? Men det är väl lika bra när du ändå lägger klinkern. Det är lätt att räkna ut hur mycket kabel du ska ha. Lagg bara ut ett snöre där den ska ligga. Sen kan du mäta snöret. Eller förresten, han kan nog räkna ut hur lång kabeln ska vara" avslutade han och pekade på mig, uppenbarligen övertygad om min närmast magiska matematiska förmåga.

Vid hemkomsten berättade David den roliga historien för sin hustru. "Självklart ska vi ha värmegolv" svarade Anna direkt. "Att vi inte tänkt på det förut." David gnisslade tänder men värmegolv blev det. De vedermodor detta medförde är en annan historia.

Jonas

PS efter genomläsning påpekar min hustru att sensmoralen borde vara att man ska involvera sin hustru tidigt i processen snarare än att bereda i enrum. Jag ger henne rätt och böjer min nacke och ler. DS

TRÄBÅTSFÖRENINGENS MODELLBÅTSBYGGARE

Willy, läromästaren med en "julgran".

Vi har kommit till vår nästa nestor, Willy Halvardsson. Willy föddes i juli 1938 i Brattås i Orust båtbyggergetto (som han själv uttryckte det). Det var båtar, varv och båtbyggare överallt. Alla höll på med båtar på något vis. Brattås ligger mellan Kungsviken och Svineviken. Han kommer ihåg att 1945-47 sprang han och hans kompisar runt och lekte bland varven och båtarna, speciellt hos Bröderna Martinsson som var släkt. Willys faster var gift med Kalle Martinsson som var en av fyra bröder som startade varvet. Willy kommer ihåg att när de byggde sin första havskryssare 1945-46, att den var jättestor. Den var kanske uppåt 9 meter.

Havet har varit något av hjärtat i slakten. Farfar var skutskeppare och pappa var sjöman. I början av sin sjömansbana 1900 - 1905, seglade farfar på ostindien och en gång hade de gått till Vladivostok. Det rysk-japanska kriget pågick. Det bar sig inte bättre att i stridens hetta sprängdes kommandobryggan. Då tog han transibiriska järnvägen hem. Tåget gick nonstop. Det var det värsta han hade varit med om.

Det finns mycket mer att berätta, följ berättelsen om Willy Halvardsson i nästa nummer av Akterspegeln. //Mats Berggren

Willy med en halvmodell av R12:an Northern Light, som just nu renoveras i Nötesund.

DET ÄR BRA ATT INTE KÖRA SÅ FORT PÅ SJÖN

I förra numret av *Akterspegeln* skrev vi en artikel under rubriken "Varför måste vi köra så fort på sjön?" Ett exempel var Hjärterö ränna söder om Skärhamn där någon lyckats köra ner ett flytande sjömärke och det gör man inte i 5 knop. Jag försökte då få länsstyrelsen att införa hastighetsbegränsning och till min stora glädje kom det ut en remiss i höstas med förslag att införa hastighetsbegränsning på 5 knop. Det är nu beslutat och gäller från senhösten 2020 (se bifogat sjökortsutdrag).

Den här bestämmelsen togs av sjösäkerhetsskäl men det finns också andra skäl att minska hastigheten i känsliga passager. Dom finns beskrivna i Havsmiljöinstitutets rapport "Fritidsbåtars påverkan på grunda kustekosystem i Sverige." som kom ut hösten 2019. Där beskriver man två viktiga faktorer och det ena är vågbildning som vi alla har upplevt när vi mött eller blivit omkörda av stora motorbåtar i hög fart. Det handlar om båtstorlek, motorstorlek och hastighet och eftersom båtarna har större och större motorer och blir snabbare är detta ett ökande problem. Det är inte ute till havs i öppen sjö som det här är ett miljöproblem utan i grunda skyddade passager som till exempel Hjärterö ränna. Där finns viktiga grunda områden, ibland med ålgräs som alltid varit skyddade från havets påverkan genom vågbildning. Nu utsätts dom från påverkan från våra fritidsbåtar som genom vågbildningen grumlar upp och eroderar bottnarna. Receptet är enkelt, med sänkt hastighet försvinner problemet nästan helt.

Det andra problemet handlar om undervattensbuller där vi tyvärr inte vet så mycket om hur olika organismer i havet reagerar. Det vi vet är att buller från fritidsbåtar kan ha en betydande påverkan på marina organismer. Dessutom kan ljudet transporteras långt och snabbt under vattnet, cirka 4 gånger snabbare än i luft. I grunda områden med öar och skär kan ljudet studsas många gånger fram och tillbaka. Det finns dåligt med data men vi vet att hastigheten är en viktig faktor. Det här är därför ytterligare ett skäl att begränsa hastigheten i trånga passager med grunda områden.

Min slutsats är att det finns flera goda skäl att anpassa hastigheten i vår fantastiska skärgård:

- Sjösäkerhet (färre olyckor)
- Trivsel (tid att visa hänsyn)
- Miljö (vågor och buller)
- Mindre bränsle (plånbok och klimat)
- Mindre motorer (plånbok)

Det finns ett skäl emot och det är att det tar längre tid att komma från A till B. Men som jag skrev i förra artikeln, vi är ju faktiskt på sjön för att njuta och inte för att komma därifrån så fort som möjligt.

I väntan på att länsstyrelsen fortsätter med att hastighetsbegränsa flera skyddade leder kan vi ju själva frivilligt hjälpa till genom att anpassa hastigheten.

Axel Wenblad

Styrelsemedlem

ÅRSMÖTE

Årsmöte kommer att hållas i Västkustens Träbåtsförening den 22 april i lokaler på Stenungsögården klockan 18.00.

Ett normalt årsmöte innehåller en middag och föredrag efter själva årsmötet. Det kommer vi troligen inte att ha i år. Det blir ca en timmas möte i en stor samlingslokal där vi kan sitta distanserade. Välkommen!

Mars 2021 Foto; Anders Lidqvist, Jessica Andersson, Jonas Olsson, Mats Berggren